

SMALL ECONOMY, LARGE PARTNER: STRATEGIC AND COMPETITIVE IMPLICATIONS OF SERBIA'S FTA WITH CHINA

Jelena VASIĆ¹, Filip Ž. BUGARČIĆ²

ABSTRACT

The Free Trade Agreement (FTA) between the Republic of Serbia and the People's Republic of China represents one of the most significant changes in Serbia's trade policy in the last decade. The objective of the paper is to analyse the implications of the Serbia–China FTA for the volume and structure of trade, the competitiveness of the Serbian economy, and Serbia's strategic positioning in the context of China–European Union (EU) relations. The analysis is based on current data on trade flows and a descriptive-analytical approach, with theoretical grounding in the literature on regional trade agreements, China's free trade agreements, and small open economies. The results indicate asymmetric initial effects of the Agreement, dominantly concentrated on the import side, while the export effects are conditioned by the structural and institutional capacities of Serbia. The structure of trade remains highly concentrated, with Serbia's exports dominantly based on primary industrial products, while imports from China consist of products of higher stages of processing and technologically intensive goods. It is concluded that liberalisation by itself is not enough to improve competitiveness, and that active industrial and export policies are necessary in order to achieve long-term development effects

ARTICLE HISTORY

Received:
27/2/2026
Revised:
22/4/2026
Accepted:
4/5/2026

KEYWORDS

Free trade
agreement; China;
Serbia; export;
competitiveness.

Cite this article as: Vasić, Jelena, and Filip Ž. Bugarčić. 2026. "Small Economy, Large Partner: Strategic and Competitive Implications of Serbia's FTA with China". *The Review of International Affairs* LXXVIII (1197): 291–326. https://doi.org/10.18485/iipe_ria.2026.77.1197.1

¹ Head of the Centre for Strategic Analyses, Analytics, Planning and Publications, Chamber of Commerce and Industry of Serbia, Belgrade, Serbia. E-mail: jelena.vasic@pks.rs

² Research Associate, Faculty of Economics, University of Kragujevac, Kragujevac, Serbia. E-mail: f.bugarcic@kg.ac.rs, <https://orcid.org/0000-0002-4573-9082>

Introduction

In the context of intense fragmentation of global trade, growing geo-economic tensions, and the reshaping of value chains, bilateral trade agreements have become instruments not only for liberalising trade but also for the strategic positioning of states in the international system (Baldwin, 2016). For a small open economy like Serbia, where exports and imports account for a high share of GDP, trade policy has a pronounced developmental and structural dimension. According to World Bank (2026) classifications, Serbia belongs to the group of upper-middle developed economies with pronounced dependence on external markets, and its trade structure is strongly based on the EU market. In this context, deepening trade relations with China raises issues of market diversification, changes in the sectoral composition of exports, the competitiveness of the domestic economy, and long-term geo-economic balancing among different integration poles. In this context, China has been among the largest exporters of goods to the Serbian market for years. At the same time, Serbia's exports to China are much more modest and concentrated on a limited number of products with lower added value. This structure of trade has resulted in a pronounced and long-lasting deficit, which is a key starting point for understanding the potential effects of this FTA.

The foundations of trade agreements were laid in the work of Jacob Viner from 1950 (Viner 2014), who distinguished between the effects of trade creation and trade diversion. Subsequent contributions within the framework of the new trade theory (Helpman 1981; Krugman 1991) emphasised the importance of economies of scale, product differentiation, and market size in shaping trade patterns and the gains from integration. The empirical literature on the effects of free trade agreements, ranging from the seminal findings of Baier and Bergstrand (2007) to the most recent evidence provided by Larch and Yotov (2024), consistently shows that such agreements have a statistically significant positive impact on bilateral trade flows. However, these effects are heterogeneous and depend on the structure of the economies involved, their relative size, and the depth and scope of the agreement. Freund and Ornelas (2010) emphasise that modern trade agreements are often embedded in broader strategies of integration into global value chains. From an institutional perspective, FTAs operate within the framework of World Trade Organisation rules, which permit exceptions to the most-favoured-nation principle under specific conditions.

The specificity of the Serbian-Chinese agreement is reflected in the asymmetry of economic sizes, different levels of technological development, and the fact that Serbia is simultaneously implementing the process of accession to the EU. Thus, the issue of bilateral liberalisation cannot be viewed in isolation, but in the broader context of EU-China relations, strategic autonomy, and competitive pressures on the domestic industry. In the context of Serbia's European integration, an additional challenge is the harmonisation of trade policy with EU rules and practice, especially bearing in mind the high degree of dependence of the domestic economy on the EU market and the existing obligations within the accession process. Without

targeted industrial and export policies, the effects of FTAs may remain asymmetric. Therefore, it is necessary to direct the analytical framework and economic policy towards strengthening the export base, diversifying products, and better connecting the domestic economy with Chinese and global value chains.

The paper aims to analyse the implications of the FTA between Serbia and China on: (i) the scope and structure of trade, (ii) the competitiveness of the Serbian economy compared to the Chinese, and (iii) the strategic positioning of Serbia in the modern geo-economic environment. The paper uses current data and policy evaluation, relying on relevant theoretical and empirical literature on trade agreements, Chinese FTAs, and effects on small open economies. The identification of projected goals enables the construction of a framework for evaluating this case and other trade agreements to establish an optimal trade strategy. In conducting the research and preparing the manuscript, we benefited from the information and support from state agencies involved in the activities related to FTA with China.

The remainder of the paper is organised as follows. After the Introduction, Section 1 provides a literature review, with particular emphasis on the economic rationale and effects of trade agreements, situates the analysis within the broader EU–China context, and highlights the specific challenges faced by Serbia as a small open economy. Section 2 examines bilateral merchandise trade, with particular attention to sectoral dynamics and competitiveness effects. Section 3 discusses the main policy implications, while Section 4 concludes.

Literature Background and Problem Statement

The theoretical framework for understanding the effects of free trade agreements traditionally starts from Viner’s analysis of trade creation and trade diversion, which was originally presented in *The Customs Union Issue*, published in 1950 (Viner 2014), while contemporary literature emphasises the importance of deep integration agreements that go beyond customs liberalisation and include regulatory harmonisation, investments and technical barriers (Baldwin, 2012). A large amount of evidence in the literature takes different factors into account in assessing the impact of trade agreements, considering spatial and network effects (Morales, Sheu and Zahler, 2019), including the growth of trade (Anderson, Larch and Yotov 2020), or allowing for heterogeneous trade cost elasticities (Chen and Novy 2022). Summarising the empirical evidence from 60 years of literature in this area, Larch and Yotov (2024) show a positive, significant average effect of trade agreements on bilateral trade flows of about 22%, but understandably, with enormous heterogeneity.

China has developed an intensive network of bilateral and regional free trade agreements since the early 2000s (Sampson 2021). The literature indicates that China’s FTAs have a dual function: economic, through securing markets and raw materials, and strategic, through deepening political influence (Zhang 2019). Chinese FTAs are often linked to the broader geo-economic framework of the Belt and Road initiative, which further institutionalised this approach, combining trade

liberalisation with infrastructure investments (Rolland 2017), thereby acquiring the dimension of infrastructural, investment, trade, and political connectivity (Bugarčić, Jurevičienė and Janković 2020). Empirical studies show that China's trade agreements often generate significant growth in partner countries' exports in the raw materials and low-end industries sectors, while technology transfer is limited without a strong domestic industrial policy (Bown 2021).

Relations between the EU and China are characterised by simultaneous interdependence and competition (Meunier 2017). The EU seeks to preserve strategic autonomy and protect the internal market from unfair competition, while China expands its presence in Europe through investment and trade. For countries that are candidates for EU membership, including Serbia, an additional challenge is the harmonisation of trade policy with the legal *acquis* of the Union. The literature on small open economies (Alesina and Wacziarg 1998) shows that they benefit more from openness, but at the same time are more exposed to external shocks and asymmetric power relations. In recent years, European industry has been facing increasingly pronounced pressures due to the competition of the Chinese economy and the protectionist policies of the USA, in the context of the EU's record trade deficit with China of EUR 394 billion in 2024. In this context, the need for more balanced trade relations with China, including increasing Chinese investments in Europe and balancing the trade balance, is increasingly highlighted in the EU (European Commission 2026).

Such developments have direct implications for Serbia and the Western Balkans. A potential redirection of Chinese investment towards Europe may open new opportunities for the region, particularly in sectors linked to EU industrial supply chains. At the same time, the risk of the introduction of additional EU protective measures against Chinese imports could affect the prices and availability of industrial products and inputs, bearing in mind Serbia's high level of dependence on the import of industrial goods from China. The structure of Serbia's trade with China is asymmetric: imports are predominantly based on industrial and final products, while exports are concentrated on raw materials and products with a lower degree of processing. In this context, a possible change in Chinese strategy towards greater investment presence in Europe could contribute to deeper industrial cooperation, technological transfer, and growth of domestic value added for Serbia, but at the same time carries the risk of increased competition. For Serbia, current global and European trends additionally emphasise the need for strategic positioning between the EU and China, through attracting investments that strengthen the domestic industrial base and integration into European value chains, and careful risk management in trade imbalances.

Additionally, Serbia's economy is characterised by high trade openness, export concentration on a limited number of markets, and significant import dependence on capital and intermediate goods. In this regard, the need to diversify export markets and strengthen competitiveness through technological improvement was expressed. In the policy analysis of the Serbian Chamber of Commerce and Industry, the potential of the Chinese market for the placement of agricultural and food

products is emphasised. At the same time, liberalisation may entail the risk of a widening trade deficit, particularly if it stimulates increased imports of technologically more sophisticated industrial products. However, the academic literature still lacks a systematic analysis of the effects of the Serbian Chinese agreement in the wider geo-economic framework. Existing research is focused either on Chinese investments in Serbia (Dimitrijević and Jokanović 2016; Jelisavac Trošić, Stojanović-Višić and Petrović 2018) or on the overall trade dynamics between the two countries (Jovičić, Stevanović and Beraha 2020; Filipović 2024; Zakić 2025), without an integrated, policy-oriented analysis of competitiveness and strategic positioning in the context of international trade. Bugarčić, Filipović and Zakić (2026), using a Delphi approach, found that experts are optimistic about Serbian economic relations with China. At the same time, findings suggest that stronger economic ties with China are unlikely to diminish the EU's role. In this regard, the paper tries to point out the bilateral trade dynamics between Serbia and China, the structural competitiveness of the domestic economy expressed in new circumstances, as well as the geo-economic position of Serbia between China and the EU.

A comparative overview of macroeconomic indicators clearly indicates that Serbia and China operate on completely different economic scales, but with certain structural similarities that are important for understanding the trade relations of the two countries. China, with about 1.4 billion inhabitants, represents one of the world's largest economies, while Serbia, with 6.6 million inhabitants, belongs to small, open economies. That difference is directly reflected in the overall economic strength (Table 1).

Table 1: Macroeconomic Framework of Serbia and China, data for 2024

Indicator	Serbia	China
GDP (current EUR)	69.5 billion	16,317 billion
GDP per capita (EUR)	10,510	11,560
GDP growth	3.9%	5%
Employment rate	50.2%	63.0%
Unemployment rate	9.4%	5.2%
Merchandise trade balance (EUR)	-8.2 billion	767 billion
Trade in services (EUR)	3.0 billion	-39 billion
Openness of the economy (ratio of exports and imports to GDP)	127.5%	132.4%

Source: Chamber of Commerce and Industry of Serbia 2024; World Bank 2025.

Macroeconomic indicators show that the relations between Serbia and China take place between a small, import-dependent economy and a large, exporting and industrially dominant power. Such a structural difference is crucial for understanding the effects of FTAs between the two countries, as it shows that trade liberalisation does not operate symmetrically, but strongly depends on the size, productivity, and technological structure of the partners. The International Monetary Fund (IMF) expects China's economy to grow by 5% in 2025 and 4.5% in 2026, with recommendations for reforms to reduce reliance on exports and boost domestic consumption. The improved expectations are the result of the stimulating macroeconomic measures of the Chinese authorities, as well as the fact that tariffs on Chinese exports were lower than previously expected. The recommended reforms could increase China's GDP by about 2.5 percentage points by 2030. IMF projections for Serbia, after real GDP growth of around 2% in 2025, are an expected acceleration to 3% in 2026 and 4.6% in 2027 (European Commission 2026).

China's Trade Presence and Its Sectoral Effects

China is one of the leading sources of Serbia's imports. The structure of imports is dominated by: telecommunications equipment, electronic devices, machines, industrial equipment, and consumer electronics. Serbia's exports to China are concentrated on a small number of products (ores, copper, semi-finished products), mostly with low value added, with a small number of exporters. Thus, Serbia entered the FTA with China with an already existing structural deficit and an asymmetric trade position.

The FTA negotiations were conducted in a complex institutional and economic context, with significant differences in the initial positions of the two sides. Although the Chinese side in the initial phase insisted on a short transition period and a high degree of liberalisation (for 94% of tariff lines within five years and an additional 1% in the tenth year) with the recommendation that 5% of tariff lines be permanently exempted from liberalisation, the Serbian side did not accept the proposal. A maximum transition period of 15 years has been agreed upon, whereby even 90% of tariff lines are liberalised only in the final, fifteenth year of FTA application. At the same time, it was agreed to permanently exclude 10% of tariff lines from the liberalisation process. Such a solution provided additional time for adaptation of Serbian manufacturers to competition from China, especially in sensitive sectors (Ministry of Trade 2023; Chamber of Commerce and Industry of Serbia 2024).

When defining the list of products for liberalisation, Serbia applied several criteria, including the existing level of customs protection, the index of revealed comparative advantages (RCA), the participation of individual sectors in GDP, the opinion of the business community obtained through consultations with the associations of the Serbian Chamber of Commerce and Industry, the social dimension, the number of employees, the fiscal effects of liberalisation, as well as the sector's involvement in global supply chains. In the first step, the analysis was narrowed by applying the customs protection criteria. Considering that 3,251 tariff

lines had a tariff rate of 0% or 1%, the focus was placed on about 7,000 tariff lines that had a higher level of protection. Although in previous agreements of Serbia with other partners it was the practice to liberalise products with a customs rate below 5% already in the first year, in the case of China, Serbia insisted that part of the products with 3% protection should also be exempted from early liberalisation, which was partially accepted (Ministry of Trade 2023). Unlike earlier agreements, in which industry was almost completely liberalised after the end of the transition period, and agriculture remained exempt, a more differentiated approach was applied in the FTA with China, with a clear focus on sensitive industrial sectors. The Serbian side aspired to enable the cheaper import of raw materials and semi-finished products necessary for the development of the domestic industry with the aim of strengthening the competitiveness of domestic producers. Sectors in which domestic production does not exist or is of limited scope have also been liberalised, which enables lower prices for end consumers, especially for consumer products. The longest transition periods are foreseen for sectors in which there is competitive domestic production, while sectors with a high degree of sensitivity to Chinese competition are exempted from liberalisation.

Initial estimates indicated that in the first year of FTA implementation, there would not be a sharp increase in imports from China. The reason lies in the fact that around 50% of the tariff lines that are liberalised after the entry into force of the FTA refer to products with very low customs protection (0% or 1%). When products with rates of 3% and 5% are also included, the data show that as many as 75% of the liberalised tariff lines refer to goods with a low initial level of protection. Additionally, the initial liberalisation covered 39% of the value of total imports from China, which significantly reduces the risk of sudden disruptions in foreign trade flows. Most of these imports are consumer goods, the volume of which is naturally limited by the size of the domestic market, with expectations of lower prices for consumers.

The main focus of the FTA between Serbia and China is the liberalisation of trade in goods. Although it does not cover trade in services, public procurement, or the digital economy, it includes a development clause that allows for future expansion with the consent of both parties. The central part of the FTA concerns trade in goods and includes customs rates, rules of origin, technical, sanitary, and phytosanitary regulations, as well as protective measures. In practice, while tariff reductions may improve the price competitiveness of Serbian exports, the actual effects depend on whether domestic companies can meet Chinese quality, certification, and control standards. This is where the main limitation for most small and medium-sized enterprises lies. The FTA relies on existing WTO rules on the protection of intellectual property rights (TRIPS), which is especially important for the export of branded and higher-stage products. However, without strengthening domestic capacities for the protection and commercialisation of intellectual property, these provisions remain limited in scope. Institutional mechanisms, including the Joint Committee and dispute settlement under WTO rules, provide a framework for monitoring and interpreting the agreement. Overall, the FTA creates a more favourable legal framework, but it does not change the structure of trade between Serbia and China.

Without an active policy to support exports, raise standards, and direct production toward higher-value products, the benefits may be limited.

The greatest benefits for Serbian exporters from the FTA are expected in the food industry, especially the meat, beverage, and confectionery sectors, which will gain more favourable access to the Chinese market than they would under a non-preferential regime. Some products of the electro-metal, wood, and chemical industry, pet food, car parts, washing preparations, as well as products of the steel and non-ferrous metal industry, also have a growth perspective. It is estimated that the first significant effects on exports could be expected after five years of FTA application, when about 76% of the Chinese market will be liberalised for products from Serbia. At the same time, domestic companies get access to more favourable resources, raw materials, and equipment that are not produced in Serbia or are produced in insufficient quantities, while a wider range of products at lower prices opens up for consumers, which can have a positive effect on the standard. Also, a more stable and predictable trade framework can have a positive impact on both domestic and foreign investments. Graph 1 presents the structure of bilateral trade between Serbia and China over the last five years.

Graph 1: Serbia–China Merchandise Trade (2020–2024), EUR million

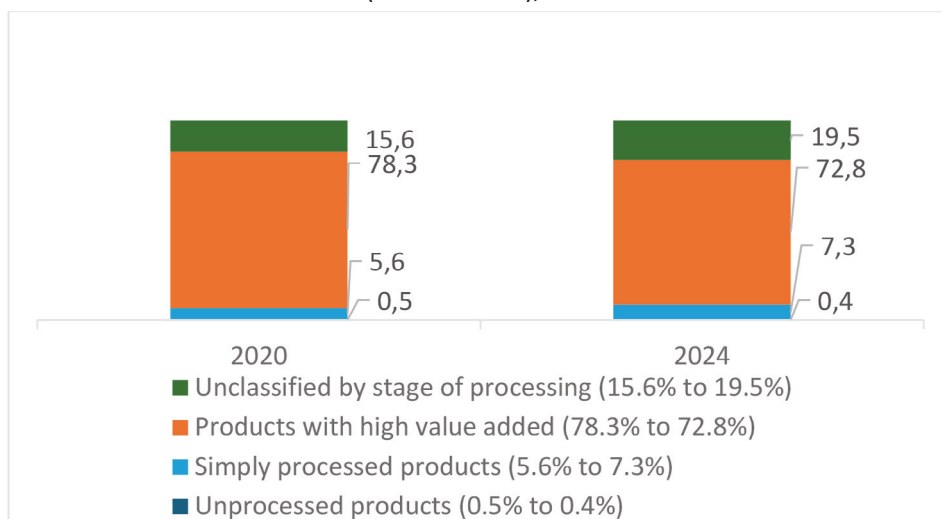

Source: Authors' calculation.

Regarding trade data in the observed period, 2020–2024, imports to Serbia from China recorded a marked increase, from EUR 2.8 billion in 2020 to more than EUR 5.1 billion in 2024. The import structure is strongly concentrated on industrial products (99% of total imports), which confirms the dependence of the domestic market on Chinese industrial goods. Imports of agricultural and food products from China are low-volume and variable (0.6% - 1.3% share in total imports). Imports are highly concentrated in several industrial commodity groups, primarily products

of higher stages of processing. The categories „Commodities not elsewhere specified” and “Electrical machines and equipment” have the largest share, continuously record growth, and represent the key carriers of imports. Imports of electrical machinery, electronic equipment, and parts are particularly noteworthy, reflecting the dependence of domestic consumption and industry on Chinese technological products. The import of machines and mechanical devices is also significant, as well as the continuous growth of metal products (iron and steel, aluminium, and their products). These categories indicate the connection of the Chinese industry with construction, infrastructure, and production activities in Serbia. Imports of plastics and plastic products, as well as vehicles and parts, have a growing trend. Also, the import of furniture recorded stable growth, which reflects the competitiveness of Chinese products in the segment of final consumption (Statistical Office of the Republic of Serbia 2026). Graph 2 presents the structure of Serbian imports from China by processing stage, indicating the dominant role of products with high value-added.

Graph 2: Structure of Serbian Imports from China by Stage of Processing (2020 vs 2024), in %

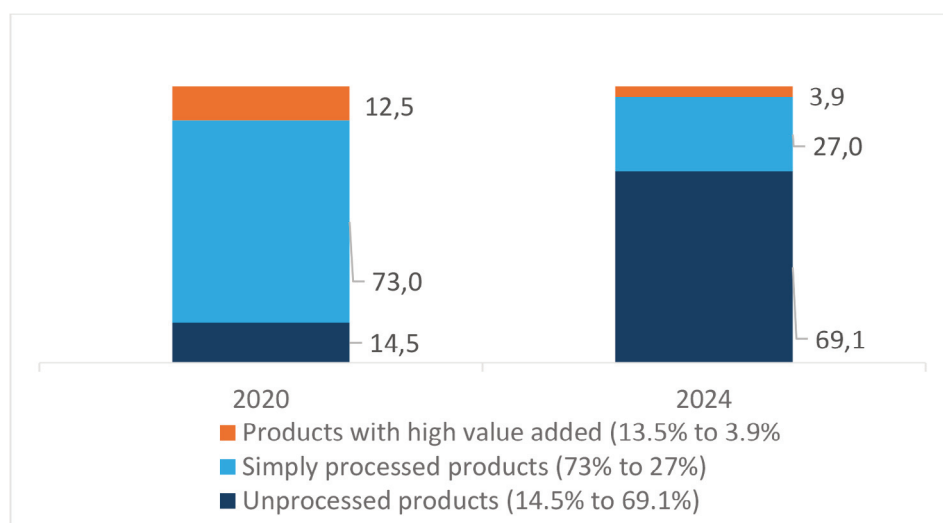

Source: Authors' calculation.

The growth of exports from Serbia to China, from EUR 329 million in 2020 to EUR 1.3 billion in 2024, is based on industrial raw materials, which make up more than 95% of total exports, while agricultural and food products have a marginal and unstable share. The structure of industrial exports is highly concentrated on ores and copper, whose share has increased from 75% to 93% of industrial exports, thus becoming the dominant carrier of trade. The share of other industrial products is continuously decreasing, which indicates insufficient diversification of the export

offer. Although current trends confirm Serbia's strong position as a supplier of raw materials. This export structure increases exposure to price and market risks and limits the long-term development of exports with higher domestic value-added. Also, it indicates a pronounced concentration on primary products, with a limited presence of products with a higher degree of finalisation (Statistical Office of the Republic of Serbia 2026). The structure of Serbian exports to China shows a high jump in unprocessed products and their dominant share in 2024 compared to 2020 (Graph 3).

Graph 3: Structure of Serbia's Exports to China by Stage of Processing (2020 vs 2024), in %

Source: Authors' calculation.

At the same time, current empirical evidence and firm-level experience point to a further concentration of imports from China, accompanied by the growing risk of de facto import dependence in the absence of adequate domestic productive capacities. In many sectors, domestic producers face significant difficulties in competing with Chinese firms in terms of price, scale, and reliability of supply. Such dynamics intensify competitive pressures on small and medium-sized enterprises, which often lack the financial, technological, and logistical resources necessary to adjust to heightened competition. Without a parallel expansion of exports in higher value-added segments, there is a substantial risk of a further widening of the trade deficit, potentially undermining the long-term developmental effects of the FTA.

Nevertheless, meaningful benefits from the agreement will depend on Serbia's capacity to pursue structural upgrading rather than passive trade expansion. This requires strengthening domestic processing capabilities, promoting strategic and

productivity-enhancing forms of import substitution, and systematically increasing the participation of intermediate and semi-processed goods in exports to China. Without deliberate industrial policy coordination, the agreement risks reinforcing existing asymmetries. The most pronounced structural imbalance is concentrated in the segment of highly processed and technology-intensive goods, where Serbia's export presence is marginal, while imports are substantial and persistently rising. In this configuration, Serbia is effectively positioned as a net importer of higher value-added industrial inputs, with limited embedding in upstream innovation-intensive segments of value chains.

A more sustainable competitive strategy would therefore rely on selective integration into regional and global value chains linked to Chinese production networks. This includes niche positioning in higher value-added agri-food products, specialised industrial goods, and components or semi-finished products incorporated into Chinese manufacturing operations in Europe. Simultaneously, Serbia can leverage its logistical position, re-export potential, and the presence of Chinese investment as instruments of strategic intermediation toward third markets. However, such positioning requires active upgrading policies aimed at increasing domestic value added, technological absorption, and supply-chain embeddedness.

The current trade structure is not sustainable for the Serbian economy. It (i) reinforces technological dependence, (ii) heightens balance-of-payments vulnerability, and (iii) constrains prospects for export-oriented industrial upgrading. At the same time, there is no observable shift toward more complex and higher value-added stages of production, which is essential for sustained productivity growth and long-term competitiveness. According to the International Trade Centre (ITC 2026), Serbia's greatest export potential to China lies in copper ores and concentrates, copper cathodes, and ignition wiring sets for vehicles. Among these, ignition wiring sets exhibit the largest absolute gap between potential and actual exports, indicating scope for an additional EUR 25 million in exports, or 3.9% of unrealised potential. Conversely, China's strongest export potential to Serbia is concentrated in mobile phones, portable automatic data-processing machines (up to 1 kg), and data reception, conversion, and transmission devices. Mobile phones show the largest absolute gap, suggesting additional export potential of EUR 298 million, corresponding to 9.8% of unrealised potential.

Graph 4 shows that, although China is one of the most important individual partners in terms of total share, the growth dynamics of trade with China appear to follow the overall trends in exports and imports with the rest of the world. This suggests that one effect of the agreement with China could be endogenous, primarily reflecting the general trajectory of global trade flows. While this does not point to a direct causal effect of the agreement itself, it highlights the strong influence of broader trade patterns on bilateral developments. Assessing the agreement's impact, therefore, requires careful consideration of these overarching trends, as deviations from them would offer clearer evidence of an independent effect. Monitoring whether trade with China consistently diverges from the global pattern over time can provide further insights into policy-specific outcomes.

Graph 4: Scatter plot for Serbian trade with the world and China, 2021–2025

Source: Authors' presentation.³

Furthermore, if we focus on the four product groups representing the highest value of Serbia's trade with the world during the observed period (PG5 – Mineral products, PG6 – Chemicals and related industries, PG15 – Base metals and related products, and PG16 – Machinery, mechanical and electrical equipment, parts, and related accessories), a strong correlation emerges between these groups and the overall trade level. This pattern may suggest a relatively low elasticity in the foreign trade structure of the Serbian economy, implying that significant changes in trade composition are not easily achieved. Adjusting this structure would likely require a coordinated industrial policy approach that goes beyond the framework of existing trade agreements (Table 2).

³ WIM – Serbian total import from the World; WEX – Serbian total export to the World; CIM – Serbian total import from China; CEX – Serbian total export to China, in selected years.

Table 2: Correlation matrix: Total trade with the world (TT) and Product groups (PG) with the highest trade values

	TT	PG5	PG6	PG15	PG16
TT	1.0000				
PG5	0.9153	1.0000			
PG6	0.9605	0.9438	1.0000		
PG15	0.9827	0.8675	0.9025	1.0000	
PG16	0.9709	0.8091	0.8794	0.9746	1.0000

Source: Authors' calculations.

Discussion and Implications

The effects of the FTA depend on Serbia's strategic approach and the way of integrating trade potential with other development strategies, primarily industrial policy. Also, without an active export policy, the benefits of the FTA will be asymmetric because the short-term effects favour imports, while the export benefits are long-term and uncertain, which is especially pronounced due to Serbia's high trade deficit. The greatest export potential lies in targeted sectors and activities, not in mass exports. The FTA also has broader implications for Serbia's trade policy and EU integration. The represented structure of trade flows indicates that the initial effects of the FTA are predominantly concentrated on the import side, while the potential positive effects on exports are conditioned by additional structural and institutional factors.

In the short term, tariff reduction leads to an increase in the competitiveness of Chinese goods on the domestic market, especially in the segments of industrial and final products. This effect is particularly pronounced in the areas of light industry, electronics, and consumer parts manufacturing. In those sectors, Chinese manufacturers realise economies of scale, technological advantage, and price competitiveness. As a consequence, domestic producers in these industries face increased competitive pressure, which can lead to a decrease in market share, a drop in profit margins, and increased challenges in maintaining production and employment. At the same time, the structure of imports from China shows the dominance of industrial and final products, especially in the fields of electrical engineering, mechanical engineering, and metal products. This pattern confirms the high degree of import dependence of the domestic economy in segments that are key to industrial development. However, it also points to potential directions for long-term import substitution, through the strengthening of domestic industrial capacities, with appropriate investment and technological incentives.

In the medium term, the FTA opens opportunities for increasing Serbian exports to the Chinese market, but these effects are not automatically or evenly distributed across industries. The most pronounced potential was identified in the field of

agricultural and food products, metallurgy, and products with protected geographical origin, where Serbia has comparative advantages in terms of quality, price, and specific production characteristics and quality. The Chinese market, with a large number of consumers and a growing demand for safe and quality food products, represents a significant export opportunity, but also a market with high demands. However, the realisation of this export potential depends on production capacities capable of responding to large and continuous orders. Insufficient serial production, fragmented supply, and limited processing capacities are key limitations for a stronger performance of domestic manufacturers on the Chinese market. In this context, the improvement of the processing industry and the strengthening of the links between primary production and final processing are necessary preconditions for increasing exports. In addition to production capacity, logistical support, appropriate certification, and institutional assistance to exporters are of crucial importance. The complexity of the Chinese regulatory framework, requirements regarding food safety, quality standards, and market access procedures, require coordinated support from state institutions, development of export services, and active involvement of chambers of commerce and development agencies. In this sense, international fairs, promotional activities, and business missions represent an important channel for positioning domestic products, establishing business contacts, and strengthening recognition on the Chinese market.

The structure of merchandise trade between the two countries shows a high concentration of Serbian exports in a limited number of commodity groups, primarily in the domain of mineral raw materials, while the participation of products with a higher degree of processing is still limited. This pattern confirms the need for more active measures aimed at diversifying exports and reducing import dependence. It is recommended to systematically monitor the structure of imports in order to identify products with real potential for substitution by domestic production, and with the parallel application of industrial policy aimed at strengthening domestic production capacities. Special emphasis should be placed on encouraging technological transfer and investments that enable local production of import-intensive products. On the export side, it is necessary to encourage the diversification of exports to the Chinese market, especially through the support of industrial and agricultural food products with higher added value. This requires strengthening institutional support for exporters, including certification, compliance with technical and phytosanitary requirements, and targeted promotional activities. In the long term, increasing the value-added exports and reducing dependence on primary products are key prerequisites for improving the development effects of trade cooperation with China.

For economic policy makers, it is necessary to (i) systematically identify sectors with real export potential to the Chinese market through the creation of a detailed sectoral export map, with the parallel (ii) establishment of institutional support for certification, alignment with the standards and regulatory requirements of the Chinese market. At the same time, it is recommended to introduce (iii) regular monitoring of FTA effects through quarterly analyses of trade, to detect structural changes and potential risks in a timely manner. For other institutions that support

the business community, the priority is (iv) continuous education of exporters about the specifics of the Chinese market, business culture, and regulatory procedures, as well as (v) the development of B2B platforms and the organisation of targeted business missions aimed at specific sectors. Special attention should be devoted to (vi) providing support to small and medium-sized enterprises in the process of inclusion in Chinese supply chains, both domestically and regionally. Within the framework of industrial policy, it is recommended to (vii) strengthen the connection of Chinese investors present in Serbia with domestic suppliers, to increase local added value, and to integrate the domestic industry into international value chains. The focus of industrial incentives should be directed towards the (viii) development of products with more domestic value-added and technological improvement, and not exclusively towards increasing the volume of production and trade.

Conclusion

Trade liberalisation, by itself, is not enough to lead to a structural improvement of countries' exports, without an active industrial policy, targeted support for sectors with higher added value, strengthening of domestic production and technological capacities, and strategic use of FTAs. The structure of trade represents an important challenge, especially for small open economies, and requires an adequate export strategy and more active inclusion in global value chains. The FTA between Serbia and China represents a structurally significant shift in Serbia's external economic policy. Its importance does not derive solely from tariff liberalisation, but from its broader developmental and geoeconomic implications. Positioned between its dominant trade partner, the EU, and an increasingly influential global economic actor, China, Serbia faces both opportunities and structural constraints in implementing and leveraging this agreement.

Current evidence presented in this paper confirms that the initial effects of the FTA are asymmetric. Liberalisation has more immediate and visible consequences on the import side, particularly in segments where Chinese producers enjoy strong economies of scale, technological advantages, and cost competitiveness. The dominance of industrial and high-value-added products in Serbia's imports from China reinforces existing patterns of technological dependence and input reliance. While lower tariffs may reduce production costs for domestic firms and expand consumer choice, they simultaneously intensify competitive pressures on sensitive sectors, especially small and medium-sized enterprises with limited adaptive capacity.

On the export side, although trade volumes have increased in recent years, Serbia's export structure remains highly concentrated and insufficiently diversified. The overwhelming dominance of mineral and semi-processed industrial products, particularly copper-related exports, exposes the economy to price volatility and cyclical risks. The FTA does create improved market access conditions, but preferential treatment alone does not automatically translate into structural upgrading. Export expansion toward products with higher value-added depends on production scale, certification capacity, logistics infrastructure and related services,

and coordinated institutional support. Without these complementary conditions, the benefits of liberalisation risk remaining narrow and sector specific.

From a strategic perspective, the FTA must be evaluated within the broader EU–China dynamic. As the EU reassesses its trade exposure to China and strengthens trade defence instruments, Serbia’s dual orientation creates both balancing space and policy complexity. The FTA may serve as a platform for attracting investment and integrating into selected value chains, yet it also requires careful management to ensure compatibility with EU accession commitments and long-term structural objectives. Trade policy, therefore, cannot be treated in isolation from industrial policy, investment policy, and broader development strategy.

The central finding in the paper is that the developmental impact of the Serbia–China Free Trade Agreement will not be determined by tariff schedules alone, but by Serbia’s capacity to align liberalisation with active industrial transformation. Without targeted export promotion, technological upgrading, and value chain integration, there is a tangible risk of reinforcing existing structural asymmetries, where Serbia exports raw materials and imports technology-intensive goods. Conversely, if strategically managed, the FTA may contribute to diversification, productivity growth, and more resilient integration into global trade networks.

Finally, due to insufficient data to support precise evaluations and forecasts, the analysis of this topic is constrained by a descriptive, policy-oriented methodology. While the paper provides structural insights from trade data and institutional evaluation, it does not employ econometric modelling to quantify trade creation, trade diversion, welfare effects, or sectoral adjustment dynamics. Future research should therefore develop a rigorous analytical framework, such as econometric estimation using gravity models, counterfactual simulations, or computable general equilibrium approaches, to systematically assess the FTA’s causal effects. Establishing a permanent project-based analytical platform for monitoring trade agreements would not only improve evidence-based policymaking but also enable Serbia to anticipate structural risks and strategically optimise the long-term effects of its trade liberalisation commitments.

МАЛА ЕКОНОМИЈА, ВЕЛИКИ ПАРТНЕР: СТРАТЕШКЕ И КОНКУРЕНТСКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ СПОРАЗУМА О СЛОБОДНОЈ ТРГОВИНИ ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И КИНЕ

Јелена ВАСИЋ¹, Филип Ж. БУГАРЧИЋ²

АПСТРАКТ:

Споразум о слободној трговини (ССТ) који је склопљен између Републике Србије и Народне Републике Кине, представља једну од најзначајнијих промена у трговинској политици Србије током последње деценије. Циљ овог рада јесте анализа импликација ССТ између Србије и Кине по обим и структуру трговине, конкурентност српске економије и стратешко позиционирање Србије у контексту односа Кине и Европске уније (ЕУ). Анализа се заснива на актуелним подацима о трговинским токовима и дескриптивно-аналитичком приступу, са теоријским утемељењем у литератури о регионалним трговинским споразумима, споразумима о слободној трговини саме Кине и малим отвореним економијама. Резултати указују на асиметричне почетне ефекте Споразума, који су претежно концентрисани на страни увоза, док су ефекти извоза условљени структурним и институционалним капацитетима Србије. Структура трговине остаје високо концентрисана, при чему се извоз Србије у највећој мери заснива на примарним индустријским производима, док се увоз из Кине састоји од производа виших фаза обраде и технолошки интензивне робе. Закључак је да либерализација по себи није довољна за унапређење конкурентности, те да су неопходне активне индустријске и извозне политике како би се постигли дугорочни ефекти у погледу развоја.

КЉУЧНЕ РЕЧИ:

Споразум о слободној трговини; Кина; Србија; извоз; конкурентност.

Цитирајте овај чланак као: Vasić, Jelena, and Filip Ž. Bugarčić. 2026. "Small Economy, Large Partner: Strategic and Competitive Implications of Serbia's FTA with China". *The Review of International Affairs* LXXVIII (1197): 291–326. https://doi.org/10.18485/iipe_ria.2026.77.1197.1

¹ Руководилац Центра за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације, Привредна комора Србије, Београд, Србија. Е-пошта: jelena.vasic@pks.rs

² Научни сарадник, Економски факултет, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, Србија. Е-пошта: f.bugarcic@kg.ac.rs, <https://orcid.org/0000-0002-4573-9082>

Увод

У контексту интензивне фрагментације трговине на глобалном нивоу, растућих геоекономских тензија и преобликовања ланаца вредности, билатерални трговински споразуми постали су инструменти не само за либерализацију трговине, већ и за стратешко позиционирање држава у међународном систему (Baldwin, 2016). За малу отворену економију попут Србије, у којој извоз и увоз имају висок удео у БДП, трговинска политика има изражену развојну и структурну димензију. Према класификацијама Светске банке (2026), Србија се убраја у групу више средње развијених економија, код које је изражена зависност од спољних тржишта, док је њена трговинска структура чврсто заснована на тржишту ЕУ. У том контексту, продубљивање трговинских односа са Кином покреће питања диверсификације тржишта, промена у секторском саставу извоза, конкурентности домаће економије и дугорочног геоекономског балансирања између различитих интеграционих полова. У том контексту, Кина се већ годинама налази међу највећим извозницима робе на српско тржиште. С друге стране, извоз Србије у Кину је далеко скромнији и концентрисан на ограничен број производа са нижом додатом вредношћу. Оваква структура трговине резултирала је израженим и дуготрајним дефицитом, што је кључна полазна тачка за разумевање потенцијалних ефеката овог Споразума о слободној трговини.

Темељи трговинских споразума постављени су у раду Јакоба Винера из 1950. године (Viner 2014), који је направио разлику између ефеката успостављања и преусмеравања трговине. Следећи доприноси у оквиру нове теорије трговине (Helpman 1981; Krugman 1991) акценат стављају на значај економије обима, диференцијације производа и величине тржишта у обликовању трговинских образаца и добитака од интеграције. Емпиријска литература о ефектима споразума о слободној трговини, од фундаменталних налаза Бајера и Бергстранда (Baier and Bergstrand 2007) до најновијих доказа које су пружили Ларч и Јотов (Larch and Yotov 2024), консеквентно показује да такви споразуми имају статистички значајан позитиван утицај на билатералне трговинске токове. Ипак, ови ефекти су хетерогени и зависе од структуре економија о којима је реч, њихове релативне величине, као и дубине и обима самих споразума. Фројнд и Орнелас (Freund and Ornelas 2010) истичу да су модерни трговински споразуми често уграђени у шире стратегије интегрисања у глобалне ланце вредности. Са институционалне тачке гледишта, споразуми о слободној трговини функционишу у оквиру правила Светске трговинске организације, која дозвољавају изузетке од принципа најповлашћеније нације под одређеним условима.

Специфичност споразума између Србије и Кине огледа се у асиметрији величина њихових економија, различитом нивоу технолошког развоја и чињеници да Србија истовремено спроводи процес приступања ЕУ. Из тог разлога, питање билатералне либерализације не може да се посматри изоловано, већ у ширем контексту односа ЕУ и Кине, стратешке аутономије и

конкурентских притисака на домаћу индустрију. У контексту европских интеграција Србије, додатни изазов представља усклађивање трговинске политике са правилима и праксом ЕУ, посебно ако се узму у обзир висок степен зависности домаће економије од тржишта ЕУ и постојеће обавезе у оквиру процеса приступања. Без циљаних политика у области привреде и извоза, ефекти споразума о слободној трговини могу да остану асиметрични. Зато је неопходно да се аналитички оквир и економска политика усмере ка јачању извозне базе, диверсификацији производа и бољем повезивању домаће економије са кинеским и глобалним ланцима вредности.

Циљ овог рада је да анализира импликације Споразума о слободној трговини између Србије и Кине на: (i) обим и структуру трговине, (ii) конкурентност српске економије у поређењу са кинеском и (iii) стратешко позиционирање Србије у савременом геоекономском окружењу. Рад користи актуелне податке и процену политика, ослањајући се на релевантну теоријску и емпиријску литературу о трговинским споразумима, кинеским споразумима о слободној трговини и ефектима на мале отворене економије. Идентификовање пројектованих циљева омогућава изградњу оквира за процену како овог, тако и других трговинских споразума како би се успоставила оптимална трговинска стратегија. У вршењу истраживања и припреми рукописа, користили смо информације и подршку државних агенција које су укључене у активности везане за Споразум о слободној трговини са Кином.

Остатак рада организован је на следећи начин. Након увода, Одељак 1 даје преглед литературе, са посебним нагласком на економско образложење и ефекте трговинских споразума, ставља анализу у шири контекст ЕУ и Кине и истиче специфичне изазове са којима се суочава Србија као мала отворена економија. Одељак 2 бави се билатералном робном трговином, при чему је посебна пажња посвећена секторској динамици и ефектима конкурентности. Одељак 3 разматра главне импликације политике, док Одељак 4 даје закључак.

Теоријски оквир и формулисање проблема

Теоријски оквир за разумевање ефеката споразума о слободној трговини обично полази од Винерове анализе успостављања и преумеравања трговине, која је првобитно представљена у издању „*The Customs Union Issue*“ из 1950. године (Viner 2014), док савремена литература наглашава значај споразума у смислу дубоке интеграције, који превазилазе либерализацију царина и укључују регулаторно усклађивање, инвестиције и баријере техничке природе (Baldwin, 2012). Приликом процене утицаја трговинских споразума, велики број доказа у литератури узима у обзир различите факторе, при чему се разматрају просторни и ефекти умрежавања (Morales, Sheu and Zahler, 2019), укључујући раст трговине (Anderson, Larch and Yotov 2020), или се оставља простор за хетерогену еластичност трошкова трговине (Chen and Novy 2022). Сумирајући емпиријске доказе који су представљени током 60 година литературе у овој области, Larch и Yotov (2024) показују позитиван, значајан просечан ефекат

трговинских споразума на билатералне трговинске токове од око 22%, али, што је и разумљиво, са огромном хетерогеношћу.

Кина је од почетка 2000-их развила снажну мрежу билатералних и регионалних споразума о слободној трговини (Sampson 2021). Литература указује на то да кинески споразуми о слободној трговини имају двојаку функцију: економску, кроз обезбеђивање тржишта и сировина, и стратешку, кроз продубљивање политичког утицаја (Zhang 2019). Кинески споразуми о слободној трговини неретко су повезани са ширим геоекономским оквиром иницијативе „Појас и пут“, која је додатно институционализовала овај приступ, комбинујући либерализацију трговине са инфраструктурним инвестицијама (Rolland 2017), чиме је добила димензију инфраструктурне, инвестиционе, трговинске и политичке повезаности (Bugarčić, Jurevičienė and Janković 2020). Емпиријске студије показују да кинески трговински споразуми често генеришу значајан раст извоза партнерских земаља у секторима сировина и гранама привреде са нижим ценама, док је трансфер технологије ограничен када нема јаке домаће индустријске политике (Bown 2021).

Односе између ЕУ и Кине карактерише истовремена међузависност и конкуренција (Meunier 2017). ЕУ настоји да очува стратешку аутономију и заштити унутрашње тржиште од нелојалне конкуренције, док Кина шири присуство у Европи кроз инвестиције и трговину. За земље кандидате за чланство у ЕУ, укључујући и Србију, додатни изазов представља усклађивање трговинске политике са правним тековинама Уније. Литература о малим отвореним економијама (Alesina and Wacziarg 1998) показује да оне имају више користи од отворености, док су истовремено више изложене спољним шоковима и асиметричним односима снага. Последњих година, европска индустрија се у контексту рекордног трговинског дефицита са Кином од 394 милијарде евра у 2024. години суочава са све израженијим притисцима због конкуренције кинеске економије и протекционистичке политике САД. У том смислу, у ЕУ се све више истиче потреба за уравнотеженијим трговинским односима са Кином, укључујући повећање кинеских инвестиција у Европи и балансирање трговинског биланса, (Европска комисија 2026).

Такав развој догађаја има директне последице по Србију и Западни Балкан. Потенцијално преусмеравање кинеских инвестиција ка Европи може да отвори нове могућности за регион, посебно у секторима који су повезани са индустријским ланцима снабдевања ЕУ. С друге стране, ризик од увођења додатних заштитних мера ЕУ против кинеског увоза могао би да утиче на цене и доступност индустријских производа и улазних трошкова, имајући у виду висок ниво зависности Србије од увоза индустријске робе из Кине. Структура трговине Србије са Кином је асиметрична: увоз се претежно заснива на индустријским и финалним производима, док је извоз концентрисан на сировине и производе са нижим степеном обраде. У том контексту, могућа промена кинеске стратегије ка већем инвестиционом присуству у Европи могла би да допринесе продубљивању индустријске сарадње, трансферу технологија и расту домаће додате вредности за Србију, што истовремено носи ризик од

повећане конкуренције. За Србију, актуелни глобални и европски трендови додатно наглашавају потребу за стратешким позиционирањем између ЕУ и Кине, кроз привлачење инвестиција које јачају домаћу привредну базу и интеграцију у европске ланце вредности, уз пажљиво управљање ризицима у трговинским дисбалансима.

Исто тако, српску економију карактерише висока отвореност према трговини, концентрација извоза на ограничен број тржишта и значајна зависност од увоза капиталних и интермедијарних добара. У том смислу, изражена је потреба за диверсификацијом извозних тржишта и јачањем конкурентности кроз унапређење технологије. У анализи политике Привредне коморе Србије, наглашен је потенцијал кинеског тржишта за пласман пољопривредних и прехранбених производа. Истовремено, либерализација може да носи ризик од повећања трговинског дефицита, посебно уколико стимулише повећан увоз технолошки софистициранијих индустријских производа. Међутим, у академској литератури још увек недостаје систематска анализа ефеката кинеско-српског споразума у ширем геоекономском оквиру. Постојећа истраживања усмерена су или на кинеске инвестиције у Србију (Dimitrijević and Jokanović 2016; Jelisavac Trošić, Stojanović-Višić and Petrović 2018) или на укупну динамику трговине између две земље (Jovičić, Stevanović and Beraha 2020; Filipović 2024; Zakić 2025), без интегрисане, политички оријентисане анализе конкурентности и стратешког позиционирања у контексту међународне трговине. Користећи Делфи приступ, Бугарчић, Филиповић и Закић (Bugarčić, Filipović and Zakić 2026) указују на то да су стручњаци оптимистични у погледу економских односа Србије и Кине. Истовремено, закључци показују да снажније економске везе са Кином вероватно неће умањити улогу ЕУ. У том смислу, овај рад покушава да укаже на динамику билатералне трговине између Србије и Кине, структурну конкурентност домаће економије изражену у новим околностима, као и геоекономски положај Србије између Кине и ЕУ.

Упоредни преглед макроекономских показатеља јасно показује да Србија и Кина послују у потпуно различитим економским размерама, али са одређеним структурним сличностима које су од значаја за разумевање трговинских односа две земље. Кина, са око 1,4 милијарде становника, представља једну од највећих светских економија, док се Србија, са 6,6 милиона становника, убраја у мале, отворене економије. Та разлика се директно огледа у укупној економској снази (Табела 1).

Табела 1: Макроекономски оквир Србије и Кине, подаци за 2024. годину

Показатељ	Србија	Кина
БДП (текући у ЕУР)	69,5 милијарди	16.317 милијарди
БДП по глави становника (у ЕУР)	10.510	11.560
Раст БДП	3,9%	5%
Стопа запослености	50,2%	63,0%
Стопа незапослености	9,4%	5,2%
Биланс трговине робом (у ЕУР)	-8,2 милијарде	767 милијарди
Трговина услугама (у ЕУР)	3,0 милијарди	-39 милијарди
Отвореност економије (однос извоза и увоза према БДП)	127,5%	132,4%

Извор: Привредна комора Србије 2024.; Светска банка 2025.

Макроекономски показатељи показују да се односи између Србије и Кине одвијају између мале, од увоза зависне економије, и велике извозне и индустријски доминантне силе. Таква структурна разлика од кључног је значаја за схватање ефеката споразума о слободној трговини између две земље, јер показује да либерализација трговине не функционише симетрично, већ у великој мери зависи од величине, продуктивности и технолошке структуре партнера. Међународни монетарни фонд (ММФ) представио је очекивања да ће кинеска економија забележити раст од 5% у 2025. и 4,5% у 2026. години, са препорукама за реформе у погледу смањења зависности од извоза и подстицање домаће потрошње. Позитивнија очекивања резултат су стимулативних макроекономских мера кинеских власти, као и чињенице да су царине на кинески извоз биле ниже него што се раније очекивало. Препоручене реформе могле би да повећају БДП Кине за око 2,5 процентних поена до 2030. године. Пројекције ММФ за Србију, након раста реалног БДП-а од око 2% у 2025. години, показују очекивано повећање на 3% у 2026. и 4,6% у 2027. години (Европска комисија 2026).

Трговинско присуство Кине и секторски ефекти

Кина је за Србију један од водећих извора за увоз. У структури увоза доминирају: телекомуникациона опрема, електронски уређаји, машине, индустријска опрема и потрошачка електроника. Извоз Србије у Кину концентрисан је на мали број производа (руде, бакар, полупроизводи),

углавном са ниском додатом вредношћу и малим бројем извозника. Тако је Србија ушла у Споразум о слободној трговини са Кином са већ постојећим структурним дефицитом и асиметричном трговинском позицијом.

Преговори о Споразуму о слободној трговини вођени су у сложенем институционалном и економском контексту, са значајним разликама у почетним позицијама две стране. Иако је кинеска страна у почетној фази инсистирала на кратком прелазном периоду и високом степену либерализације (за 94% царинских линија у року од пет година и додатних 1% у десетој години) уз препоруку да се 5% царинских линија трајно изузме из либерализације, српска страна није прихватила овај предлог. Договорен је максимални прелазни период од 15 година, при чему се чак 90% царинских линија либерализује тек у последњој, петнаестој години примене споразума о слободној трговини. Истовремено, договорено је да се 10% царинских линија трајно искључи из процеса либерализације. Такво решење обезбедило је додатно време за прилагођавање српских произвођача конкуренцији из Кине, посебно у осетљивим секторима (Министарство трговине 2023; Привредна комора Србије 2024).

Приликом дефинисања листе производа за либерализацију, Србија је применила неколико критеријума, укључујући постојећи ниво царинске заштите, индекс откривених компаративних предности (RCA), учешће појединих сектора у БДП, мишљење пословне заједнице добијено путем консултација са удружењима Привредне коморе Србије, социјалну димензију, број запослених, фискалне ефекте либерализације, као и укљученост сектора у глобалне ланце снабдевања. У првом кораку, анализа је сужена применом критеријума царинске заштите. Имајући у виду да је 3.251 тарифна линија имала царинску стопу од 0% или 1%, акценат је стављен на око 7.000 тарифних линија које су имале виши ниво заштите. Иако је пракса у претходним споразумима Србије са другим партнерима била да се производи са царинском стопом испод 5% либерализују већ у првој години, у случају Кине, Србија је инсистирала да део производа са 3% заштите такође буде изузет од ране либерализације, што је делимично прихваћено (Министарство трговине 2023). За разлику од ранијих споразума, у којима је индустрија након завршетка прелазног периода скоро потпуно либерализована, док је пољопривреда остала изузета, у споразуму о слободној трговини са Кином примењен је више диференцирани приступ, са јасним фокусом на осетљиве секторе. Српска страна је тежила томе да омогући јефтинији увоз сировина и полупроизвода који су неопходни за развој домаће индустрије са циљем јачања конкурентности домаћих произвођача. Либерализовани су и сектори у којима домаћа производња не постоји или је ограниченог обима, што омогућава ниже цене за крајње потрошаче, посебно за производе широке потрошње. Најдужи прелазни периоди предвиђени су за секторе у којима постоји конкурентна домаћа производња, док су из либерализације изузети они сектори са високим степеном осетљивости на кинеску конкуренцију.

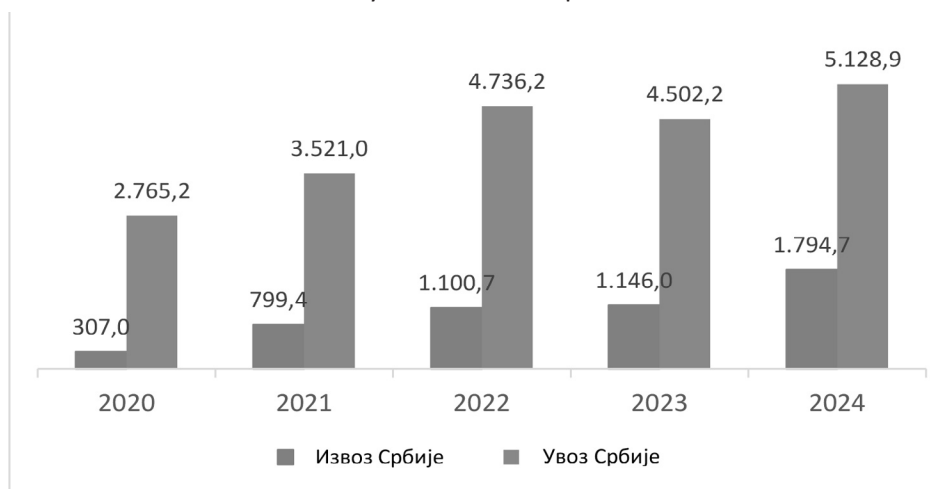
Прве процене су указивале на то да у првој години примене Споразума о слободној трговини неће доћи до наглог повећања увоза из Кине. Разлог лежи у чињеници да се око 50% тарифних линија које су либерализоване након ступања на снагу Споразума о слободној трговини односи на производе са веома ниском царинском заштитом (0% или 1%). Када се укључе и производи са стопама од 3% и 5%, подаци показују да се чак 75% либерализованих тарифних линија односи на робу са ниским почетним нивоом заштите. Осим тога, почетна либерализација обухватила је 39% вредности укупног увоза из Кине, што у знатној мери умањује ризик од изненадних поремећаја у токовима спољне трговине. Вежи део овог увоза чини робе широке потрошње, чији је обим природно ограничен величином домаћег тржишта, уз очекивања нижих цена за потрошаче.

Главни акценат Споразума о слободној трговини између Србије и Кине стављен је на либерализацију трговине робом. Иако не обухвата трговину услугама, јавне набавке или дигиталну економију, она укључује клаузулу о развоју која омогућава будуће проширење уз сагласност обе стране. Централни део Споразума о слободној трговини тиче се трговине робом и укључује царинске стопе, правила о пореклу робе, као и техничке, санитарне и фитосанитарне прописе и заштитне мере. Док смањење царина може да побољша ценовну конкурентност српског извоза, стварни ефекти у пракси зависе од тога да ли домаће компаније могу да испуне кинеске стандарде квалитета, сертификације и контроле. Управо ту лежи главно ограничење за већину малих и средњих предузећа. Споразум о слободној трговини ослања се на постојећа правила СТО о заштити права интелектуалне својине (TRIPS), што је посебно важно за извоз брендираних и производа вишег степена. Ипак, без јачања домаћих капацитета за заштиту и комерцијализацију интелектуалне својине, ове одредбе остају ограниченог обима. Институционални механизми, укључујући Мешовиту комисију и решавање спорова према правилима СТО, пружају оквир за праћење и тумачење самог споразума. Уопштено гледано, Споразум о слободној трговини креира повољнији правни оквир, али не мења структуру трговине између Србије и Кине. Без активне политике подршке извозу, подизања стандарда и усмеравања производње ка производима веће вредности, сама корист може да буде ограничена.

Очекује се да највеће користи од Споразума о слободној трговини за српске извознике леже у прехранбеној индустрији, посебно у секторима месних производа, пића и кондиторских производа, који ће добити повољнији приступ кинеском тржишту него што би то био случај под неповлашћеним режимом. Перспективу раста имају и неки производи електро-металне, дрвне и хемијске индустрије, храна за кућне љубимце, ауто делови, средства за прање, као и производи челичне и индустрије обојених метала. Процењује се да би први значајни ефекти на извоз могли да се очекују након пет година од почетка примене Споразума о слободној трговини, када ће око 76% кинеског тржишта бити либерализовано за производе из Србије. Истовремено, домаће компаније добијају приступ повољнијим ресурсима, сировинама и опреми која се не

производи у Србији или се производи у недовољним количинама, док се потрошачима отвара шири асортиман производа по нижим ценама, што може позитивно да утиче на стандард грађана. Такође, стабилнији и предвидивији трговински оквир може да има позитиван утицај како на домаће, тако и на стране инвестиције. Графикон 1 приказује структуру билатералне трговине између Србије и Кине у последњих пет година.

Графикон 1: Робна трговина између Србије и Кине (2020–2024), у милионима евра

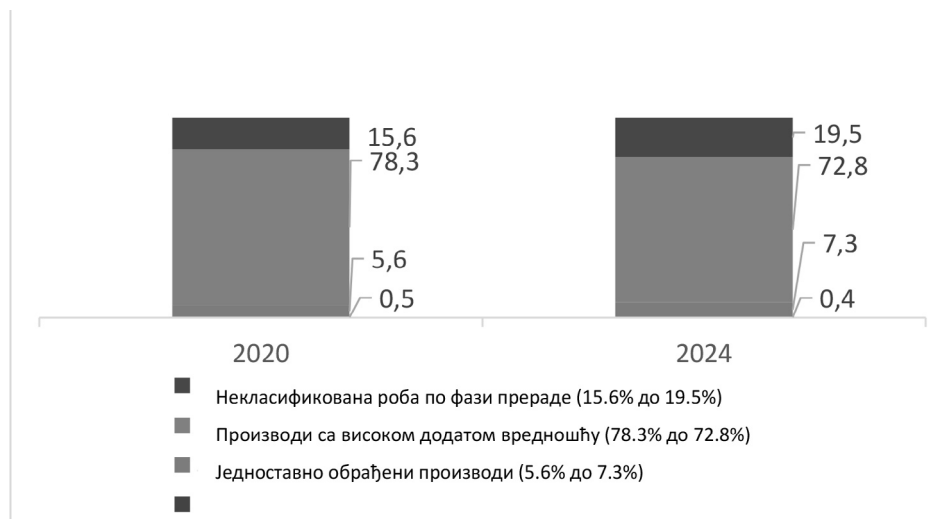

Извор: Прорачун аутора.

Када говоримо о подацима о трговини у посматраном периоду 2020–2024., увоз у Србију из Кине забележио је значајан раст, односно са 2,8 милијарди евра у 2020. години на више од 5,1 милијарди евра у 2024. години. Структура увоза је снажно концентрисана на индустријске производе (99% укупног увоза), што потврђује зависност домаћег тржишта од кинеске индустријске робе. Увоз пољопривредних и прехранбених производа из Кине је малог обима и варијабилан је (0,6% - 1,3% учешћа у укупном увозу). Увоз је у високом степену концентрисан у неколико група индустријске робе, првенствено производа виших фаза обраде. Категорије „Роба која није наведена на другом месту“ и „Електричне машине и опрема“ имају највећи удео, континуирано бележе раст и представљају кључне носиоце увоза. Посебну пажњу привлачи увоз електричних машина, електронске опреме и делова, што одражава зависност домаће потрошње и индустрије од кинеских технолошких производа. Значајан је и увоз машина и механичких уређаја, као и континуирани раст металних производа (гвожђе и челик, алуминијум и њихови производи). Ове категорије указују на повезаност кинеске индустрије са грађевинским, инфраструктурним и производним активностима у Србији. Тренд раста бележи и увоз пластике и пластичних производа, као и возила и делова. Исто тако, увоз намештаја је

забележио стабилан раст, што одражава конкурентност кинеских производа у сегменту финалне потрошње (Завод за статистику Републике Србије 2026). Графикон 2 приказује структуру српског увоза из Кине по фази обраде, што указује на доминантну улогу производа са високом додатом вредношћу.

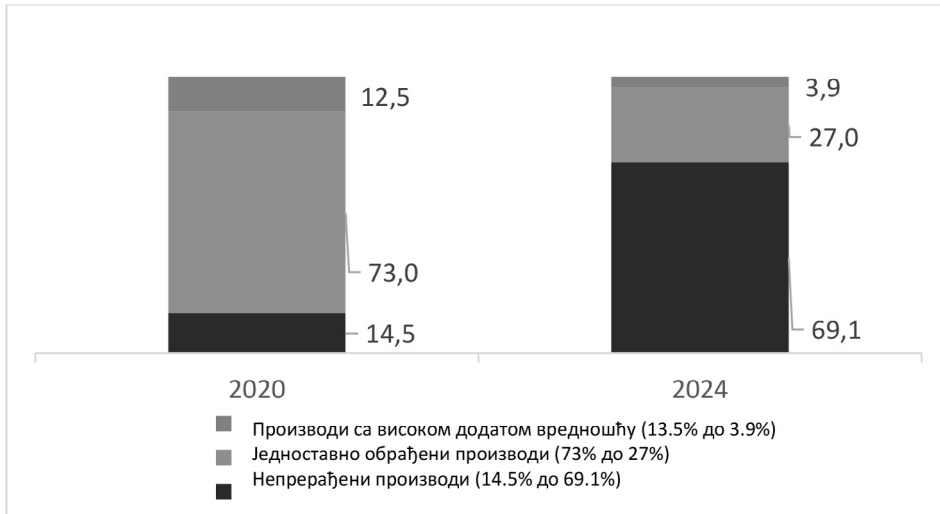
Графикон 2: Структура увоза из Кине по фази обраде
(2020. у односу на 2024. годину), у %

Извор: Прорачун аутора.

Раст извоза из Србије у Кину, са 329 милиона евра у 2020. на 1,3 милијарде евра у 2024. години, заснован је на индустријским сировинама које чине више од 95% укупног извоза, док пољопривредни и прехранбени производи имају маргиналан и нестабилан удео. Структура индустријског извоза у знатној мери је концентрисана на руде и бакар, чији је удео порастао са 75% на 93% индустријског извоза, чиме је постао доминантан носилац трговине. Удео осталих индустријских производа континуирано се смањује, што указује на недовољну диверсификацију извозне понуде. Иако актуелни трендови потврђују снажну позицију Србије као добављача сировина, оваква структура извоза повећава изложеност ценовним и тржишним ризицима и ограничава дугорочни развој извоза са вишом домаћом додатом вредношћу. Такође, указује на изражену концентрацију на примарне производе уз ограничено присуство производа са вишим степеном финализације (Завод за статистику Републике Србије 2026). Структура српског извоза у Кину показује висок скок непрерађених производа и њихов доминантан удео у 2024. години у поређењу са 2020. годином (графикон 3).

Графикон 3: Структура извоза Србије у Кину по фази обраде
(2020. у односу на 2024. годину), у %

Извор: Прорачун аутора.

Исто тако, тренутни емпиријски докази и искуство на нивоу фирми указују на даљу концентрацију увоза из Кине, коју прати растући ризик од *de facto* зависности од увоза у одсуству одговарајућих домаћих производних капацитета. У многим секторима, домаћи произвођачи се суочавају са значајним потешкоћама у конкуренцији са кинеским фирмама у погледу цене, обима и поузданости снабдевања. Таква динамика појачава конкурентски притисак на мала и средња предузећа, којима често недостају финансијски, технолошки и логистички ресурси који су неопходни за прилагођавање све већој конкуренцији. Без паралелног ширења извоза у сегментима са већом додатом вредношћу, јавља се значајан ризик од даљег раста трговинског дефицита, што потенцијално може да поткопа дугорочне развојне ефекте Споразума о слободној трговини.

Без обзира на то, значајне користи од споразума зависиће од капацитета Србије да ради на структурном унапређењу, уместо на пасивном ширењу трговине, што захтева јачање домаћих прерађивачких капацитета, промоцију стратешких и облика супституције увоза који јачају продуктивност, као и систематско повећање учешћа интермедијарне робе и полупроизвода у извозу у Кину. Без циљане координације политике унутар саме привреде, Споразум ризикује да појача постојеће асиметрије. Најизраженија структурна неравнотежа концентрисана је у сегменту високо прерађене и технолошки интензивне робе, где је извозно присуство Србије маргинално, док је увоз значајан и бележи сталан раст. У овој конфигурацији, Србија је ефикасно позиционирана као нето увозник индустријских производа са већом додатом

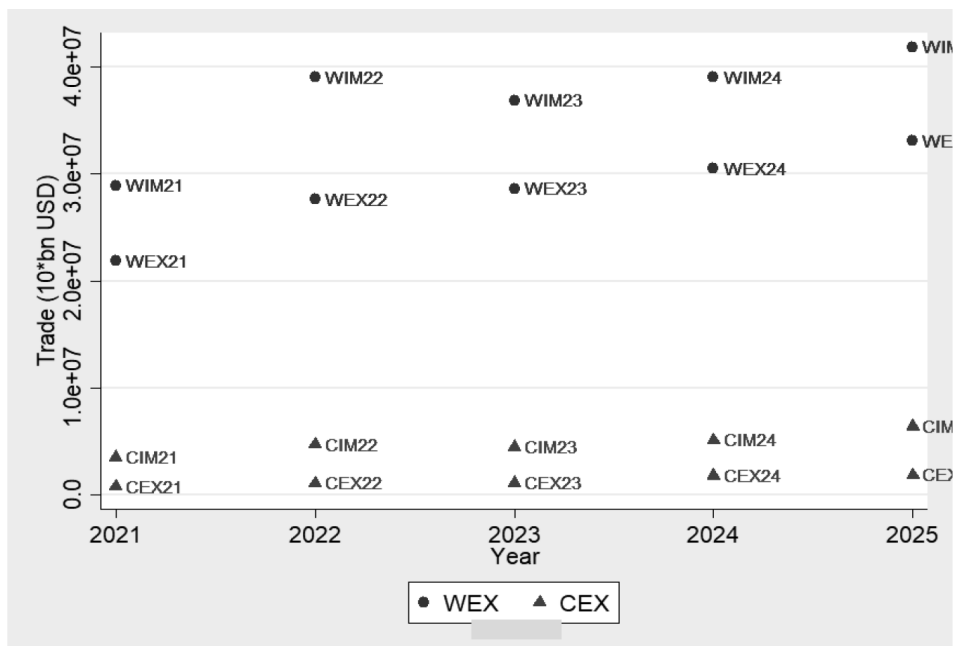
вредношћу, са ограниченим укључивањем у узводне сегменте ланаца вредности који интензивно користе иновације.

Из наведених разлога, одрживија конкурентска стратегија могла би да се ослања на селективну интеграцију у регионалне и глобалне ланце вредности који су повезани са кинеским производним мрежама. То укључује позиционирање у ниши која се односи на пољопривредно-прехрамбене производе са вишом додатом вредношћу, специјализовану индустријску робу и компоненте или полупроизводе који су укључени у кинеске производне операције у Европи. Истовремено, Србија може да искористи свој логистички положај, потенцијал за поновни извоз и присуство кинеских инвестиција као инструменте стратешког посредовања ка трећим тржиштима. Ипак, такво позиционирање захтева активне политике надоградње усмерене на повећање домаће додате вредности, технолошку апсорпцију и интеграцију у ланац снабдевања.

За српску економију, тренутна трговинска структура није одржива. Она (i) појачава технолошку зависност, (ii) повећава рањивост платног биланса и (iii) ограничава изгледе за извозно оријентисану индустријску надоградњу. Истовремено, нема видљивог померања ка сложенијим фазама производње са вишом додатом вредношћу, што је неопходно за одрживи раст продуктивности и дугорочну конкурентност. Према Међународном трговинском центру (ITC 2026), највећи потенцијал Србије када је реч о извозу у Кину, лежи у бакарним рудама и концентратима, бакарним катодама и комплетима ожичења за паљење возила, од којих управо ови последњи показују највећи апсолутни јаз између потенцијалног и стварног извоза, што указује на могућност извоза од додатних 25 милиона евра, или 3,9% нереализованог потенцијала. Насупрот томе, најјачи извозни потенцијал Кине у Србију налази се у мобилним телефонима, преносивим машинама за аутоматску обраду података (до 1 кг) и уређајима за пријем, конверзију и пренос података. Мобилни телефони показују највећи апсолутни јаз, што указује на додатни извозни потенцијал од 298 милиона евра, што одговара проценту од 9,8% нереализованог потенцијала.

Иако је Кина један од најважнијих појединачних партнера у смислу укупног удела, Графикон 4 показује да динамика раста трговине са Кином изгледа прати опште трендове извоза и увоза са остатком света. Ово сугерише да би један од ефеката споразума са Кином могао да буде ендogene природе, првенствено одражавајући општу путању глобалних трговинских токова. Иако ово не указује на директан узрочни ефекат самог споразума, он ипак наглашава снажан утицај ширих трговинских образаца на билатерални развој. Процена утицаја споразума, стога, захтева пажљиво разматрање ових свеобухватних трендова, будући да би одступања од њих понудила јасније доказе о независном ефекту. Праћење да ли се трговина са Кином доследно разликује од глобалног обрасца током времена, може да пружи даљи увид у исходе специфичне за ову политику.

Графикон 4: Тачкасти дијаграм за трговину Србије са светом и Кином, 2021–2025.

Извор: Презентација аутора.³

Исто тако, ако акценат ставимо на четири групе производа које представљају највећу вредност трговине Србије са светом током посматраног периода (ПГ5 – Минерални производи, ПГ6 – Хемикалије и сродне индустрије, ПГ15 – Основни метали и сродни производи и ПГ16 – Машине, механичка и електрична опрема, делови и пратећа опрема), уочљива је снажна корелација између ових група и укупног нивоа трговине. Овај образац указује на релативно низак степен еластичности у структури спољне трговине српске економије, што имплицира да значајне промене у саставу трговине није лако постићи. Прилагођавање ове структуре вероватно би захтевало координисан приступ политици у погледу индустрије, који превазилази оквир постојећих трговинских споразума (Табела 2).

³ WIM – Укупан увоз Србије из света; WEX – Укупан извоз Србије у свет; CIM – Укупан увоз Србије из Кине; CEX – Укупан извоз Србије у Кину у одабраним годинама

Табела 2: Образац корелације: Укупна трговина са светом (ТТ) и групе производа (ПГ) са највећим вредностима трговине

	ТТ	ПГ5	ПГ6	ПГ15	ПГ16
ТТ	1,0000				
ПГ5	0,9153	1,0000			
ПГ6	0,9605	0,9438	1,0000		
ПГ15	0,9827	0,8675	0,9025	1,0000	
ПГ16	0,9709	0,8091	0,8794	0,9746	1,0000

Извор: Прорачуни аутора.

Дискусија и импликације

Ефекти Споразума о слободној трговини зависе од стратешког приступа Србије и начина на који интегрише трговински потенцијал са другим развојним стратегијама, а пре свега са индустријском политиком. Такође, без активне политике у смислу извоза, користи од Споразума о слободној трговини биће асиметричне, зато што краткорочни ефекти фаворизују увоз, док су користи од извоза дугорочне и неизвесне, што је посебно изражено услед високог трговинског дефицита Србије. Највећи извозни потенцијал лежи у циљаним секторима и активностима, а не у масовном извозу. Исто тако, Споразум о слободној трговини има шире импликације на трговинску политику Србије и интеграцију у ЕУ. Заступљена структура трговинских токова указује на то да су почетни ефекти Споразума о слободној трговини претежно концентрисани на страни увоза, док су потенцијални позитивни ефекти на извоз условљени додатним структурним и институционалним факторима.

Краткорочно гледано, смањење царина доводи до повећања конкурентности кинеске робе на домаћем тржишту, посебно у сегментима индустријских и финалних производа. Овај ефекат је посебно изражен у областима лаке индустрије, електронике и производње делова широке потрошње. У овим секторима, кинески произвођачи остварују економију обима, технолошку предност и конкурентност у погледу цена. Следствено томе, домаћи произвођачи у овим индустријама суочавају се са повећаним притиском конкуренције, што може довести до смањења тржишног удела, пада профитних маржи и већих изазова у одржавању производње и запослености. Истовремено, структура увоза из Кине показује превагу индустријских и финалних производа, посебно у областима електротехнике, машинства и металних производа. Овај образац потврђује висок степен зависности домаће економије од увоза у сегментима који су од кључног значаја за индустријски развој. С друге стране, он указује и на потенцијалне правце за

дугорочну супституцију увоза кроз јачање домаћих индустријских капацитета, уз одговарајуће инвестиционе и технолошке подстицаје.

Гледано на средњи рок, Споразум о слободној трговини отвара могућности за повећање извоза Србије на тржиште Кине, али ти ефекти нису аутоматски нити равномерно распоређени по гранама индустрије. Најизраженији потенцијал уочава се у области пољопривредних и прехранбених производа, металургије и производа са заштићеним географским пореклом, где Србија има компаративне предности у погледу квалитета, цене и специфичних производних карактеристика и квалитета. Кинеско тржиште, са великим бројем потрошача и растућом потражњом за безбедним и квалитетним прехранбеним производима, представља значајну извозну прилику, али и тржиште са високим захтевима. Међутим, реализација овог извозног потенцијала зависи од производних капацитета који могу да одговоре на велике и континуиране поруџбине. Недовољна серијска производња, фрагментирана понуда и ограничени прерађивачки капацитети представљају кључна ограничења за снажнији наступ домаћих произвођача на кинеском тржишту. У том контексту, неопходни предуслови за повећање извоза јесу унапређење прерађивачке индустрије и јачање веза између примарне производње и финалне обраде. Поред производних капацитета, логистичка подршка, одговарајућа сертификација и институционална помоћ извозницима такође су од кључног значаја. Сложеност кинеског регулаторног оквира, захтеви у вези са безбедношћу хране, стандардима квалитета и процедурама приступа тржишту, захтевају координисану подршку државних институција, развој услуга у области извоза и активно учешће привредних комора и развојних агенција. У том смислу, међународни сајмови, промотивне активности и пословне мисије представљају важан канал за позиционирање домаћих производа, успостављање пословних контаката и јачање препознатљивости на кинеском тржишту.

Структура робне размене између две земље показује високу концентрацију српског извоза у ограниченом броју робних група, пре свега у домену минералних сировина, док је учешће производа са вишим степеном обраде и даље ограничено. Овај образац потврђује потребу за активнијим мерама које треба да буду усмерене на диверсификацију извоза и смањење зависности од увоза. Препоручује се систематско праћење структуре увоза како би се идентификовали производи са реалним потенцијалом за супституцију домаћом производњом, уз паралелну примену индустријске политике усмерене на јачање домаћих производних капацитета. Посебан акценат треба ставити на подстицање трансфера технологија и инвестиција које омогућавају локалну производњу увозно интензивних производа. Када је реч о извозу, потребно је подстицати диверсификацију извоза на кинеско тржиште, посебно кроз подршку индустријским и пољопривредно-прехранбеним производима са већом додатом вредношћу, што захтева јачање институционалне подршке извозницима, укључујући сертификацију, усклађеност са техничким и фито-санитарним захтевима и циљане промотивне активности. Дугорочно гледано,

повећање извоза са додатом вредношћу и смањење зависности од примарних производа представљају кључне предуслове за унапређење развојних ефеката трговинске сарадње са Кином.

Када говоримо о креаторима економске политике, неопходно је (i) да систематски идентификују секторе са реалним извозним потенцијалом на кинеско тржиште кроз креирање детаљне секторске мапе извоза, уз паралелно (ii) успостављање институционалне подршке за сертификацију, усклађивање са стандардима и регулаторним захтевима кинеског тржишта. Истовремено, препоручује се увођење (iii) редовног праћења ефеката Споразума о слободној трговини кроз кварталне анализе трговине, како би се благовремено откриле структурне промене и потенцијални ризици. За остале институције које подржавају пословну заједницу, приоритет је (iv) континуирана едукација извозника о специфичностима кинеског тржишта, пословној култури и регулаторним процедурама, као и (v) развој B2B платформи и организовање циљаних пословних мисија са акцентом на одређене секторе. Посебну пажњу треба посветити (vi) пружању подршке малим и средњим предузећима у процесу укључивања у кинеске ланце снабдевања, како на домаћем тако и на регионалном нивоу. У оквиру индустријске политике, препоручује се (vii) јачање везе кинеских инвеститора који су већ присутни у Србији са домаћим добављачима, повећање локалне додате вредности и интеграција домаће индустрије у међународне ланце вредности. Фокус индустријских подстицаја треба да буде усмерен на (viii) развој производа са већом домаћом додатом вредношћу и технолошким унапређењем, а не искључиво на повећање обима производње и трговине.

Закључак

Либерализација трговине по себи није довољна да доведе до структурног побољшања извоза земаља, без активне индустријске политике, циљане подршке секторима са вишом додатом вредношћу, јачања домаће производње и технолошких капацитета и стратешког коришћења споразума о слободној трговини. Структура трговине представља важан изазов, посебно за мале отворене економије, те стога захтева адекватну извозну стратегију и активније укључивање у глобалне ланце вредности. Споразум о слободној трговини између Србије и Кине у структурном смислу представља значајан помак у спољној економској политици Србије. Његов значај не произилази искључиво из либерализације царина, већ из широких развојних и геоекономских импликација. Позиционирана између ЕУ, као доминантног трговинског партнера и Кине, као све утицајнијег глобалног економског актера, Србија се у реализацији и коришћењу овог споразума суочава како са могућностима, тако и са структурним ограничењима.

Актуелни докази који су представљени у овом раду, потврђују да су почетни ефекти Споразума о слободној трговини асиметрични. Либерализација има непосредније и видљивије последице по увоз, посебно у сегментима у којима

кинески произвођачи уживају у предностима снажне економије обима, као и у технолошким предностима и конкурентности у погледу трошкова. Доминација индустријских и производа са високом додатом вредношћу у српском увозу из Кине појачава постојеће обрасце технолошке зависности и ослањања на увезену робу. Иако ниже царине могу да смање трошкове производње за домаће фирме и прошире избор потрошача, оне истовремено интензивирају притисак конкуренције на осетљиве секторе, посебно када су у питању мала и средња предузећа са ограниченим адаптивним капацитетом.

Када је реч о извозу, иако је обим трговине порастао последњих година, структура извоза Србије остаје високо концентрисана и недовољно диверсификована. Свеобухватна доминација минералних и полу-прерађених индустријских производа, посебно код извоза производа везаних за бакар, излаже економију волатилности цена и цикличним ризицима. Споразум о слободној трговини ствара боље услове за приступ тржишту, али сам по себи, преференцијални третман се не преводи аутоматски у структурно унапређење. Ширење извоза ка производима са већом додатом вредношћу зависи од обима производње, капацитета сертификације, логистичке инфраструктуре и са тиме повезаних услуга, као и од координисане институционалне подршке. Без ових комплементарних услова, користи од либерализације носе ризик да остану уске и специфичне за дати сектор.

Из стратешке перспективе, процена Споразума о слободној трговини мора да се врши у оквиру шире динамике која се одвија између ЕУ и Кине. Имајући у виду да ЕУ поново процењује своју трговинску изложеност Кини и јача инструменте трговинске заштите, двострука оријентација Србије отвара простор за успостављање равнотеже, али и указује на сложеност овакве политике. Споразум о слободној трговини може да послужи као платформа за привлачење инвестиција и интеграцију у одабране ланце вредности, али исто тако захтева пажљиво управљање како би се обезбедила компатибилност са обавезама у смислу приступања ЕУ и дугорочним структурним циљевима. Трговинска политика стога не може да се третира изоловано од индустријске и инвестиционе политике, као и шире стратегије развоја.

Главни закључак овог рада је да се утицај Споразума о слободној трговини између Србије и Кине у погледу развоја, не одређује само преко царинских распореда, већ и у смислу капацитета Србије да усклади либерализацију са активном индустријском трансформацијом. Без циљане промоције извоза, технолошке надоградње и интеграције ланца вредности, постоји опипљив ризик од јачања постојећих структурних асиметрија, у којима Србија извози сировине, а увози технолошки интензивну робу. С друге стране, ако се стратешки управља, Споразум о слободној трговини може да допринесе диверсификацији, расту продуктивности и отпорнијој интеграцији у глобалне трговинске мреже.

На крају, због недовољног броја података којима би могле да се поткрепе прецизне процене и прогнозе, анализа ове теме ограничена је на дескриптивну, политички оријентисану методологију. Иако рад пружа

структурне увиде добијене из трговинских података и институционалне евалуације, он не користи економетријско моделовање за квантификацију успостављања и преусмеравања трговине, те ефеката благостања или динамике секторског прилагођавања. Из наведених разлога, будућа истраживања би требало да развију ригорозан аналитички оквир, као што је економетријска процена, коришћењем гравитационих модела, контрафактуалних симулација или израчунатих приступа опште равнотеже, како би се извршила систематска процена узрочних ефеката Споразума о слободној трговини. Успостављање сталне аналитичке платформе засноване на пројектима за праћење трговинских споразума, не само да би унапредило креирање политика заснованих на доказима, већ би и омогућило Србији да предвиди структурне ризике и стратешки оптимизује дугорочне ефекте својих обавеза у погледу либерализације трговине.

References

- Alesina, Alberto, and Romain Wacziarg. 1998. "Openness, Country Size and Government". *Journal of Public Economics* 69 (3): 305–321. [https://doi.org/10.1016/S0047-2727\(98\)00010-3](https://doi.org/10.1016/S0047-2727(98)00010-3)
- Anderson, James E., Mario Larch, and Yoto V. Yotov. 2020. "Transitional Growth and Trade with Frictions: A Structural Estimation Framework". *The Economic Journal* 130 (630): 1583–1607. <https://doi.org/10.1093/ej/ueaa020>
- Baier, Scott L., and Jeffrey H. Bergstrand. 2007. "Do Free Trade Agreements Actually Increase Members' International Trade?". *Journal of International Economics* 71 (1): 72–95. <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2006.02.005>
- Baldwin, Richard. 2012. "WTO 2.0: Global Governance of Supply-Chain Trade". Geneva: Graduate Institute, University of Oxford, and CEPR.
- Baldwin, Richard. 2016. "The World Trade Organization and the Future of Multilateralism". *Journal of Economic Perspectives* 30 (1): 95–116. <https://doi.org/10.1257/jep.30.1.95>
- Bown, Chad P. 2021. "The US–China Trade War and Phase One Agreement". *Journal of Policy Modeling* 43 (4): 805–843. <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2021.02.009>
- Bugarčić, Filip Ž., Daiva Jurevičienė, and Nenad Janković. 2020. "The New 'Silk Road': Global Aspect, EU Position and Economic Role of Serbia". In *11th International Scientific Conference 'Business and Management 2020'*, Vilnius, VGTU. <https://doi.org/10.3846/bm.2020.676>
- Bugarčić, Filip Ž., Sanja Filipović, and Katarina Zakić. 2026. "EU vs. China: battle for trade and investments within a small open economy". *Business, Management and Economics Engineering*, 24 (1): 208–225. <https://doi.org/10.3846/bmee.2026.25457>

- Chamber of Commerce and Industry of Serbia. 2024. *Serbian Economy - Macroeconomic Overview*. <https://pks.rs/strana/macroeconomic-overview>
- Chen, Natalie, and Dennis Novy. 2022. "Gravity and Heterogeneous Trade Cost Elasticities". *The Economic Journal* 132 (644): 1349–1377. <https://doi.org/10.1093/ej/ueab067>
- Dimitrijević, Duško, and Nikola Jokanović. 2016. *Chinese Investments in Serbia and the New Silk Road*. Belgrade: Institute for International Politics and Economics.
- European Commission. 2026. "Trade and Economic Security, EU trade relations with China. Facts, figures and latest developments" *European Commission*, https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/china_en
- Filipović, Sanja. 2024. "Serbia between China and the EU: Analysis of Foreign Trade Commodity Exchange". In *International Scientific Conference Dialogues on China: Harvesting the Winds of Change: China and the Global Actors*, edited by Aleksandar Mitić and Katarina Zakić, 469–490. Belgrade: Institute of International Politics and Economics.
- Freund, Caroline, and Emanuel Ornelas. 2010. "Regional Trade Agreements". *Annual Review of Economics* 2 (1): 139–166. <https://doi.org/10.1146/annurev.economics.102308.124455>
- Helpman, Elhanan. 1981. "International Trade in the Presence of Product Differentiation, Economies of Scale and Monopolistic Competition: A Chamberlin-Heckscher-Ohlin Approach". *Journal of International Economics* 11 (3): 305–340. [https://doi.org/10.1016/0022-1996\(81\)90001-5](https://doi.org/10.1016/0022-1996(81)90001-5)
- ITC. 2026. "International Trade Centre", *United Nations*. <https://www.un.org/ldcportal/content/international-trade-centre-itc>
- Jelisavac Trošić, Sanja, Biljana Stojanović-Višić, and Vladeta Petrović. 2018. "New Opportunities for Further Improvement of Economic Cooperation between Serbia and China". *The Review of International Affairs* LXIX (1169): 21–35.
- Jovičić, Elena, Slavica Stevanović, and Isidora Beraha. 2020. "Serbia–China Bilateral Trade Relations: Major Challenges and Opportunities". *Economic Analysis* 53 (2): 133–144.
- Krugman, Paul. 1991. "The Move Toward Free Trade Zones". *Economic Review* 76 (6): 5–25.
- Larch, Mario, and Yoto V. Yotov. 2024. "Estimating the Effects of Trade Agreements: Lessons from 60 Years of Methods and Data". *The World Economy* 47 (5): 1771–1799. <https://doi.org/10.1111/twec.13569>
- Meunier, Sophie. 2017. "Divide and Conquer? China and the Cacophony of Foreign Investment Rules in the EU". In *Speaking with a Single Voice: The EU as an effective actor in global governance?*, edited by Eugénia da Conceição-Heldt, Sophie Meunier, 36–56. London: Routledge.
- Ministry of Trade. 2023. "Free Trade Agreement between the Government of the Republic of Serbia and the Government of the People's Republic of China",

- Ministry of Trade, <https://must.gov.rs/extfile/sr/8964/4%20Serbia%20copy%20in%20English-Final%2020231003.pdf>
- Morales, Eduardo, Gloria Sheu, and Andrés Zahler. 2019. "Extended Gravity". *The Review of Economic Studies* 86 (6): 2668–2712. <https://doi.org/10.1093/restud/rdz007>
- Rolland, Nadège. 2017. "China's 'Belt and Road Initiative': Underwhelming or Game-Changer?". *The Washington Quarterly* 40 (1): 127–142. <https://doi.org/10.1080/0163660X.2017.1302743>
- Sampson, Michael. 2021. "The Evolution of China's Regional Trade Agreements: Power Dynamics and the Future of the Asia-Pacific". *The Pacific Review* 34 (2): 259–289. <https://doi.org/10.1080/09512748.2019.1660397>
- Statistical Office of the Republic of Serbia. 2026. "Homepage", *Statistical Office of the Republic of Serbia*, <https://www.stat.gov.rs/en-US/>
- Viner, Jacob. 2014. *The Customs Union Issue*. Oxford: Oxford University Press.
- World Bank. 2025. "World Economic Outlook, Data and Resources", *World Bank Group*, https://data360.worldbank.org/en/dataset/IMF_WEO
- World Bank. 2026. "How does the World Bank classify countries?", *World Bank Group*, <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/378834-how-does-the-world-bank-classify-countries>
- Zakić, Katarina. 2025. "From Agreement to Implementation: The Future of the Sino-Serbian Free Trade Deal". In *Risks for Serbian Foreign Policy in the Fragmentation of the International Order – Actors, Processes, and Outcomes*, edited by Toni Mileski, 178–202. Belgrade: Institute of International Politics and Economics.
- Zhang, Muhui. 2019. "The China–Japan–Korea Trilateral Free Trade Agreement: Why Did Trade Negotiations Stall?". *Pacific Focus* 34 (2): 204–229. <https://doi.org/10.1111/pafo.12142>